

EDITORIAL

Proposit d'any nou

Comencem l'any sense govern en l'Estat i, si a la fi se confirmen les previsions, no cap dubte que **Valencia** tornarà a perdre. Primer per que ya som els oblidats sempiterns i cap canvi d'orientació s'albira en este sentit; segon perque el catalanisme republicà –i imperialista, que es lo que nos afecta– haura conseguit manar en el govern que se constituïxca –encara que formalment no estiga en ell–, i tercer per que el partit **Compromís**, per a tindre alguna representació en el **Congrés**, s'ha convertit en un tentacul de **Más País** –partit estatal en interessos prioritaris en atres llocs que no son Valencia– ahora que continúa sent altaveu (mal dissimulat) del catalanisme separatista en Valencia, per lo que, mentres aten a uns i ad atres, no li quedarà marge per a reclamar per als valencians lo que nos correspon, lo qual se supon es part important del seu programa i rao de ser.

Aixina que no esperen ni justa **finançacio**; ni unes **infraestructures** que nos permeten ser competitiu al temps que vertebrin el nostre territori; ni un recolzament decidit a la nostra **agricultura**, que està en la UVI, sense que ningú la defenga de les decisions de **Europa**, de **Madrid** ni, ara tampoc, de **Catalunya**, a qui el govern central li ha regalat el poder de decidir sobre la producció de cava en tota Espanya; ni tampoc massa que fer en allo de recuperar el **Dret Civil valencià** –i ixcà en aço nos equivoquem, donat el magnífic treball fet per la **Associació de Juristes Valencians**–; per no parlar de legislar per a reduir el poder de les **diputacions**, quan no fer per eliminar-les i promoure la dissolució de les provincies.

I ausades que nos han fet mal les provincies. En bona mida per culpa d'estes la societat valenciana està absolutament desestructurada, els interessos dels valencians del nord son completament diferents als dels del sud o el centre, i l'afany per seguir **provincialisants**, dividint-nos en espai, gentilici i sentiments, no es mes que producte d'interessos forans, en la col·laboració dels "cacics" d'ací, que controlen infinitat d'ambits, siguen econòmics, culturals o polítics.

Mentres el conjunt dels valencians no actuem com una societat solida, en uns objectius clars que nos conduïxquen a reforçar llaços i obrir camins de progrés, que en una veu forta i pròpia parle en nom del **Poble Valencià**, difícilment podrem ser pioners en res ni deixarem de ser el "resto de **Espanya** o de la península", com habitualment nos nomenen en les prediccions meteorològiques de la televisió, o eixa "**comunitat**" a la que tan complaentment priven de l'adjectiu "valenciana" que

la determina, nomenclatura que en tanta profusió es utilitzada per la premsa local.

Tres anys i poc queden per a afrontar unes noves eleccions municipals i autonòmiques; pareix que això quede molt llunt, però l'actual situació deuria fer-nos recapacitar. Es fa precisa una profunda **reflexió** del valencianisme sociocultural i també, no cal dir-ho, del polític, per a deixar a les vores lo que dividix i enfronta, i caminar junts per un ruta traçada, recorrent-la en trelat i en conèxio en una societat a la que sense dubte li fa falta autoestima i valoració de tot allo que la fa singular.

Eixa debilitat i falta d'autoestima es tradueix en "regals" com en el que recentment nos ha obsequiat el **Consell d'Europa**, un revés sobre la consideració de la nostra secular **llengua valenciana**, a la que homologa en el català, nomenant-la directament "**valencia/català**". Resulta molt curiós que es desatenga a l'ordenament jurídic que supon el **Estatut d'Autonomia**, vulnerant-lo, i que no passe res. Però, clar, per ad això se creà la **AVLI**, per a que, primer a base de subterfugis, i en acabant de forma cada vegada mes oberta, la llengua valenciana acabe sent considerada català a tots els efectes l·legals. Ad eixa institució es a la que apela l'actual govern quan de **censurar** l'autèntica llengua valenciana es tracta, mentres cinicament toleren –mes be **col·laboren**– en qui se bota la seua autoritat si es en el sentit de catalanitzar mes i mes la llengua.

Per a res valen informes com el que feu, i envià al Consell d'Europa, **Lo Rat Penat** i la **Societat de Llengua i Lliteratura de la Real Academia de Cultura Valenciana**:

https://www.lenguavalenciana.com/documentos/informes/la_carta_europea_de_les_llengues_regionals_o_minoritaries_del_consell_d_europa_i_l_idioma_valencia

I es que pareix que el valencianisme sempre deixa els treballs a miges. Este magnífic informe haguera tingut mes força si s'haguera fet **extensiu** a unes atres organitzacions que es mouen en la mateixa òrbita, que li hagueren donat suport oferint una imatge de major **pluralitat** a la petició; aço no restaria ni el valor acadèmic i científic que deu emanar de la RACV, ni els valors de la tradició, promoció, difusió, foment i pedagògic –també científic– que supon l'aportació de Lo Rat Penat.

En resum, que com a proposit d'any nou proponem que els valencians, i en particular i sobre tot els valencianistes, deprenem d'una vegada i en tots els ambits: social, cultural i polític, a conjugar verps com **coordinar** i **cohesionar**.

LA CITA

No hi ha problema que no pugam resoldre junts, i molt pocs que pugam resoldre per nosatres mateixa.

Lyndon Johnson

SUMARI

- 1
- EDITORIAL: **PROPOSIT D'ANY NOU**
- 2
- LLISTAT: **ACTIVITATS CULTURALS**
- PATRIMONI VALENCIÀ: **EL JARDÍ DE LES HESPERIDES**
- 3
- JOCS TRADICIONALS (LIII): **EL CLOTET O EL NIU**
- LLISTAT: **ACTIVITATS CULTURALS**
- PATRIMONI VALENCIÀ: **EL JARDÍ... (Continuació)**
- RESENYA BIBLIOGRÀFICA: **EL ÚLTIMO VALENCIANO (PART I i PART II)**
- 4
- PASSATEMPS
- RONDALLA: **EL GRA D'ARENNA**

ACLARIMENT

Esta publicació està redactada en les Normes d'El Puig. Encara que es una obra col·lectiva, l'encarregat de la redacció final de cada article t'libertat per a fer-ho en la normativa d'accentuació de la seua preferència. Este tema es motiu de debat, però no de divisió, entre nosatres.

AVIS

Si no es massa molestia, voldriem, si poguera ser i no li supon un gran trastorn, i sempre en el major agraïment per la nostra part, clar, voldriem, ejem, ¿com dir-ho?, que fera fotocopies d'este exemplar per a repartir entre amics i coneguts.
¡Buf! ¡Hala, ya està dit!
(¿Quí nos manaria encarregar est avis al mes timit de la banda?)

ACTIVITATS CULTURALS GINER DE 2020

Trobarà més informació dirigint-se a les respectives associacions:

Aellva (Assoc. d'Escriptors Llengua Valenciana)
C/ Alt, 64. 46003 Valencia C.
www.aellva.org

Convencio (Convencio Valencianista)
www.convenciovalencianista.org
convencianista@gmail.com

El Piló (Associació Cultural El Piló)
C/ Dr. Moliner, 10-B. 46100 Burjassot
elpilo@telefonica.net
Tel: 963 63 42 75

GAV (Grup d'Accio Valencianista)
C/ Julià Peña, 3. 46018 Valencia C.
www.gav-valencianistes.com

INEV (Institut d'Estudis Valencians)
info@inev.org // www.inev.org

Rogle

Vore quadro a banda en pagina 3.

11 Gin (dissabte) 10:30 h. Centre Cultural La Beneficència. Carrer Corona, 36. Valencia C.

TOTS ELS DIES 9. Homenage a Domingo Fletcher Valls.

A continuació se visitarà l'actual exposició sobre el mon dels visigots.

+Info: **Rogle i Convencio**

13 Gin (dilluns) 19:30 h. Seu de l'Aellva

TERTULIA-TALLER DE PROSA

Llegiran: **Donís Martín** i **Ricart Borràs**.

+Info: **Aellva**

31 Gin (divendres) Benifayo. (Lloc i hora per confirmar)

PRESENTACIO DE LLIBRES:

Llombart, homenage. Obra colectiva del Rogle Constanti Llombart. *La cooficialitat de la llengua valenciana*, per Lluís Fullana i Mira (Edició del Rogle C. Ll.). *Ortografies valencianes*, de Juli Moreno.

+Info: **Roc Rogle**

Fins al 15 de febrer se poden presentar poemes per al:

X CERTAMEN POETIC Parlant en Ausias March.

I fins al 4 de març per al:

PREMI VALENCIANA, Falles 2020.

+Info: **GAV**

Fins al proxím 1 de març se poden entregar originals per als:

19 PREMI Federic Feases de Novela

13 PREMI Josep Melià de Teatre

+Info: **El Piló**

A lo llarc de febrer se poden entregar originals per a optar als:

Premi d'investigació Lluís Alcanyis. Tema: estudi sobre la llengua, la societat o la cultura valencianes.

Premi de creació Manuela Solis Claràs. Creació lliteraria: preferentment novela, poemari, teatre, relats, contes.

+Info: **INEV**

PATRIMONI VALENCIÀ

El Jardí de les Hespèrides

COLABORACIO

Inaugurat l'any 2000, al costat del **Jardí Botànic de València** i en una extensió de 4700 metres quadrats, el **Jardí de les Hespèrides** nos relata un mit de l'antiguetat clàssica. Les tres escultures que en ell se troben, obres de **Miklos Palfy**, escultor hongarés, nascut en 1938 i afincat en **Espanya**, representen als personages d'esta història.

Quan **Afrodita**, deesa de la bellea, anava a contraure matrimoni en **Zeus**, **Gea**, deesa de la terra, li va fer un regal excepcional: unes pomes d'or que feyen immortal a qui les menjava.

Afrodita va sembrar les pomes, en lo qual obtingué un arbre. Els deus no volien que ningú compartira la seua immortalitat i per això varen situar el jardí en una illa a l'occident de la **Mediterrànea**, llavors el confí del món conegut. Es pot llegir (en castellà) en la porta de entrada al jardí: "A través de les ones de la mar fonda, varen aplegar a l'illa dels deus, allí on les Hespèrides tenen la seua casa d'or".

El jardí estava tancat i, per a protegir tan excepcional fruit, Afrodita ordenà a tres nimfes, de noms **Egle**, **Aretusa** i **Hespèria**, que el vigilaren. Són les **Hespèrides**, les tres d'excel·lent bellea i que, quan cantaven, les seues veus eren tan harmonioses que les aus es posaven sobre les branques dels arbres i suspenien els seus cants per a escoltar-les.

Afrodita tingué notícia de que les nimfes havien menjat algunes pomes i va reforçar la vigilància en un dragó, nomenat **Ladón**, que tenia cent caps, cinquanta dels quals velaven mentres els altres cinquanta dormien, i que emetia diverses veus. D'este dragó nos informa la segona de les portes del jardí: "Les pomes d'or les guardava un dragó immortal que tenia cent caps i emetia moltes i diverses veus, en ell vigilaven també les Hespèrides".

Un altre personage de la nostra història és **Heracles** (el **Hèrcules** romà), que fon castigat a complir dotze treballs, l'undècim dels quals era furtar les pomes d'or d'este jardí. No va ser tasca fàcil, perquè ni tan sols sabia a on estava l'illa. Home de tanta voluntat com força, conseguí aplegar al jardí i immediatament, besllumenà l'arbre en les seues pomes d'or.

Ladón, fidel guardià, enrollà la seua coa en el tronc de l'arbre i presentà combat a l'intrús, llançant foc i grans veus per les seues cent goles i fum pels seus nassos. Un altre que no fora el propi Heracles haguera fugit esglayat, mes l'heroe resistí els embats del monstuo i el matà. L'escultor representa la victòria d'Heracles sobre Ladón, clavat contra el pis, convertit en serp, proferint el semideu un fort crit i alçant en la seua mà esquerra, com a signe de triomf, la fruita conseguida.

I, entretant, ¿qué els va ocórrer a les nimfes? Incapaces de custodiar degudament el tesor que se'ls havia encomanat, sofriren el castic dels deus immortals. Com no podien morir, perquè havien menjat els fruits dorats, foren convertides en arbres. Una escultura representa la metamorfosis d'Aretusa en **salguera** (ploró). Els seus peus són ya arrels, les seues mans es transformen en branques i la seua expressió és d'un infinit dolor, de vergonya per la seua falta i pel castic que està rebent. Però ¿qué és de les altres nimfes?

A la nostra vista estan. S'han transformat ya: Egle en **àlber** i Hespèria en **om**.

Ladón tampoc va conseguir evitar el furt, però va perdre la vida en el compliment del seu deure. Els deus, compassius en ell, el transformaren en serp i el posaren en el cel com la constelació que porta el seu nom.

El seu cap llança aigua a la bassa del nostre jardí.

I esta és l'història d'Afrodita —representada en la tercera de les escultures—, d'Heracles i de les tres infortunades nimfes que donen nom al Jardí de les Hespèrides.

Es tracta d'un jardí temàtic i de col·lecció.

Temàtic, perquè conta el mit de les Hespèrides, i **de col·lecció** perquè reuneix més de cinquanta varietats de cítrics, que inclouen: el **ponciler**, que fon introduït en Espanya en el segle VII; la **llimera**, la **taronja amarga** i el **pummelo** (*Citrus máxima* o *Citrus grandis*), que varen ser introduïts pels àrabs entre els segles X i XI; el **mandariner**, en el segle XIX i la **naronja** en el segle XX. Podem trobar estos cítrics plantats en tests, en bardices i en espaleres. És interessant fer un recorregut per estos terrats intentant reconèixer les distintes varietats.

AFRODITA SEMBRANT L'ARBRE

HERACLES/HÈRCULES TRIUMFANT SOBRE EL DRAGÓ

METAMORFOSIS D'ARETUSA CONVERTINT-SE EN SALGUERA

Continúa en la pagina 3

El clotet o el niu

Es un joc d'habilitat en el que poden participar chiquets i chiquetes d'edats diferents.

Es juga assentats en terra formant un rogle i en les cames obertes de manera que se toquen els peus els jugadors que estiguen contigus; en el centre se fa un clotet o, en cas de ser dur el pis, se dibuixa un cercol, mes be chicotet.

Els jugadors se fabriquen els seus elements per a jugar segons la creativitat de cada u. Poden ser pedres planes de paregut tamany; poden ser "telles", trossets de trencadiç que previament se refregaven en els adoquins del carrer o sobre una superfície dura fins a fer-los redonets. Tambe se podien utilitzar trossets de fusta on se pegaven dibuixos, retalls de cromos o simples colors per a personalisar-los.

Per orde, u darrere de l'atre, i sense inclinar-se mes del conte cap avant, van tirant la seua tella, intentant colar-la en el clotet o cercol. Qui tira pot optar, be per tractar de colar la tella que llança, be per colpejar alguna seua que haja llançat abans i haja quedat prop del clot per a colar-la, be per colpejar la d'un atre jugador per a alluntar-la del clot.

En una variant, a partir del moment en que comencen el joc, el primer que entra al clot es queda en totes les telles en joc.

El numero de telles per jugador se pot establir abans de començar. Tambe se pot acordar un numero illimitat, fins que el jugador que agote les seues es quede "fora".

EL CHIQUET DE LA BOLA.
DE JOAQUIM SOROLLA

RESENYA BIBLIOGRAFICA

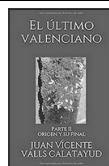
J.B.A.

Valls Calatayud, Juan Vicente

El último valenciano (Parte I i Parte II)

(Dos volums) Autoedició, 2018

(1155 pàgines)

Estem davant d'una gran obra, concebuda en dos toms, tant pel volum com pel contingut ampli i extens que conté sobre el gran problema identitari valencià. És un llibre autopublicat, autofinanciat i **escrit en castellà**, segons l'autor per la necessitat de difondre este problema, el qual supera la pròpia societat valenciana.

Fa molts anys que el **moviment sobiraniste català** entengué que guanyar-se per a la seua causa a l'opinió pública nacional i europea era imprescindible per a poder avançar en el projecte ideològic que inclou a **València** dins dels seus ficticis "països catalans". El nacionalisme catalaniste ha sabut des de sempre que és precís teixir aliances i crear empaties en tot lo món per a que estes puguen derivar en simpaties, especialment en **Europa** i d'ahí en el restant del món. El camí recorregut és enorme. Des del seu primer Congrés Internacional de Llengua Catalana en 1906 fins a l'imposició de la catalanista **AVLI** ha plogut molt.

El último valenciano és una obra ambiciosa, pero al mateix temps de «anar per casa», en la que se narra d'un modo pròxim, sense prejuïns, algunes voltes en certs tocs d'humor i unes atres en rigorosa serietat, el tema del catalanisme –pancatalanisme– que està assentat en la nacionalitat valenciana. Descolla l'espai dedicat a denunciar l'imposta unificació de la llengua, un procés en el que s'està fent valdre a la AVLI –en la pràctica una sucursal, creada ex professo, del IEC–, per a donar lilegitimitat al procés de catalanisació i absorció de la llengua valenciana.

El último valenciano descriu una societat cada volta més desestructurada; tant, que s'ha creat o avivat un atre conflicte identitari: el **provincialisme**, traduït en la creació de sentiments identitaris que nos dividixen en *castellonenses*, *alicantinos* i *valencianos*, i ho fan sobre temes vitals per a l'identitat, pero també sobre els de caràcter cultural, social i econòmic.

L'autor ha pretés, i ha conseguit, posar negre sobre blanc una greu problemàtica que atany a la pròpia existència del poble valencià com a tal, per a lo qual no ha escatimat en notes i cites ben documentades.

PATRIMONI VALENCIÀ

El Jardí de les Hespèrides

Ve de la pagina 2.

Ademés de cítrics podem trobar una salguera, un àlber i un om, que són els arbres en que varen ser convertides les Hespèrides, i un **Ginkgo Biloba**, arbre molt peculiar per les seues fulles, que presenten els nervis disposats com un palmito, i perque se sap que ya vivia en el **Juràsic Mig**, açò és, fa més de 270 millions d'anys, raó per la qual **Darwin** dia d'ell que era un fòssil vivent. És conegut com a arbre de la pau i de la renaixença, perque en la ciutat de **Hiroshima**, a menys d'un quilòmetre del punt d'explosió de la bomba atòmica, n'hi havia un que, passat un any de l'explosió, donà mostres de seguir en vida i, efectivament, es va recuperar; al seu costat hi ha un cartell que resa: "No més Hiroshima". També se'l coneix com "arbre de la pluja dorada" pel color dorat de les seues fulles en autumne, i "dels 40 escuts" per ser lo que pagà un botànic francès a un horticultor escocés per la compra de cinc plançons.

Fernando Sastre Olamendi

Novetats en la pagina web del Rogle

Hem incorporat dos treballs mes en la pestanya *Documents* de la nostra web: www.rogleconstantillombart.com.

- **Discurs**, de **Francesc Martínez i Martínez** (1914). Una encesa defensa de la llengua valenciana i la reivindicació de la seua oficialitat.
- **Foment de la Parla Valenciana**, de **Nicolau Primitiu Gómez-Serrano** (1930). Una explicació de la situació llingüística en eixes dates, perfectament extrapolable a l'actualitat.

COLABORA EN EL ROGLE

Donar difusio ad esta publicació es la millor forma de col·laborar en nosatres. Tambe pots fer-te **soci** (36 € a l'any) o **colaborador** (12 € a l'any), i t'enviarém a casa tots els numeros que es publiquen durant l'any.

Si tens voluntat de fer alguna puntual aportació econòmica, tambe te quedariem molt agraits. El nostre numero de conte, en **Caixa Popular**, es:

ES52 3159 0018 1926 1586 4721

Rogle en Internet

Facebook: **Rogle Constanti Llobart**

Twitter: **@rogleconstanti**

Tots els eixemplars editats fins ara estan, en pdf, en:

www.rogleconstantillombart.com

www.pjvalencianista.org

I se poden llegir tambe en:

<http://issuu.com/rogleconsantillombart>

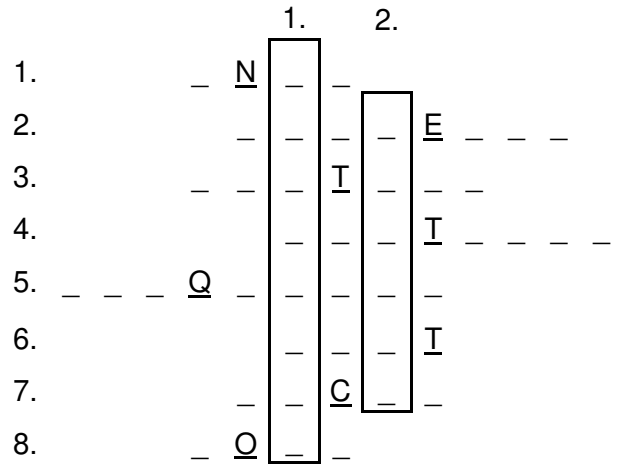
Resol l'acrostic del costat a partir de les definicions.

La solucio a peu de pagina.

1. Part que sobreix d'un objecte: un recipient, una cistella, etc. i que servix per a agarrar, subjectar o transportar eixe objecte.
2. Ferramenta en manec i fulla corbada que s'utilisa per a segar herba.
3. Peça metalica corrediça que servix per a assegurar una porta o finestra.
4. Colp pegat en la punta del peu.
5. Condicio de la persona poc generosa, miserable, tacaanya, sense noblea d'esperit. Accio feta sense generositat.
6. Cant del tort i d'unes atres aus.
7. S'aplica ad allo que es considerat sagrat.
8. Nom de diferents aus del mateix genero. La mes comuna es d'un color blanquinos i rogenc en el pit i en el ventre blanc; s'alimenta fonamentalment d'insectes i olives.

PARAULES VERTICALS

1. Desconfiar d'algu o d'alguna cosa. Imaginar o supondre alguna cosa basant-se en apariencies o indicis.
2. Pronunciar unes paraules desijant la felicitat a una persona. Invocar la proteccio divina en favor d'una persona o cosa. Se diu tambe quan Deu dona prosperitat i proteccio a persones i coses.

RONDALLA

J.P.B.

El gra d'arena

Deu estava fabricant el mon. Despuix dels astres, de la Terra i la mar, creà tambe a les persones. Eren belles criatures, en els ulls esplendits, pero no tenien anima.

—Es necessaria l'anima —sugeri l'arcangel que l'ajudava.

—Tens rao —digue Deu—. Anem a fer-los una anima.

I se posà a preparar les animes. Deu estava content, treballava en entusiasme. **Adobà** rajos de sol en perfum de jardins, **safirs** de montanya en **remor** d'ones marines... i les animes eixien del laboratori totes adornades i brillants. Llavors el Pare baixà a la terra i distribuí una anima a cada persona.

Pero com aquell dia plovia, alguna anima

aplegà a destí un poc estropejada. I un dia una persona —una d'aquelles que havia rebut una anima un poc deteriorada— tingue l'impuls de dir una mentira, una mentira de res, aixina de menuda; pero era el primer fil de l'immensa ret dels enganys.

Deu, que ho sap tot, se donà conte i s'enfadà. Reuni als seus fills de la Terra

i els digue que no se deu mentir.

—Per cada mentira que digueu, llançare sobre la Terra un granet d'arena.

Els homens no feren cas. En aquell temps no hi havia arena sobre la Terra; i en

tot aquell vert, l'quina importancia podia tindre un granet d'arena? Aixina fon cóm, despuix de

la primera mentira vingue la segona, i darrere d'esta, la tercera i la quarta...

La llealtat anava desapareixent, el frau i l'engany invadien el mon. Deu, per cada mentira, llançava un granet d'arena; pero a un cert punt, ya no pogue mes, i hague de ser ajudat per un eixerit d'angels i d'arcangels.

Caigueren del cel torrents d'arena, i la Terra, el bell jardí florit, començà a

semar-se. Vastes zones terrestres se cobriren d'arena: era el desert. Nomes aci i alla, a on encara vivia alguna bona persona, quedaren alguns oasis. Pero com la calamitat continuà difonent-se, no està exclós que un dia, per culpa de les mentires, la Terra se convertixca tota en un immens desert...

Traduccio i adaptacio a la llengua valenciana d'una rondalla tradicional del Marroc treta de: www.escribirycorregir.com

GLOSSARI (paraula/ sinonims: definicio)

Adobar/ amanir/ condimentar: Dispondre, preparar algunes coses per a ser utilisades. Preparar un menjar posant-li oli, sal, vinagre, herbes, etc.

Remor/ murmur/ murmuri/ murmuracio/ rumrum: Soroll no massa intens ni definit.

Safir/ çafir/ corindó: Pedra preciosa, oxit d'alumini cristallinat de color blau.

Semar-se/ pansir-se/ marcir-se/ mustiar-se: Perdre el suc, la llacor, la força, la frescor, el vigor, la vitalitat.

Solucio:

Verticals: 1. SOSPIRAR 2. BENEIR
1. ANSA 2. CORBELLA 3. PESTELL 4. PUNTELL 5. MESQUINEA 6. TRIT 7. SACRE 8. TORT

I RECORDA... La nostra primera paraula es **sospitar**. L'accio i efecte de sospitar es una **sospita**. Quan una persona, situacio o cosa dona motius per a sospitar direm que es **sospitos**. Ad allo que es de modo sospitos diem **sospitosament**. Lo mateix que sospitos es **sospitable**. Eix. *El sospitos va ser detingut quan intentava fugir del país. / Per lo que he sentit, sospite que tancaran la fabrica despuix de l'estiu.*
La nostra segona paraula es **beneir**. L'accio i efecte de beneir es una **benediccio**. Aquell que ha rebut la benediccio es un **beneit**; tambe s'anomena aixi a una bona persona. Es **beneidor** el que beneix. Eix. *La meua yaya beneia la taula abans de dinar. / En acabar la cerimonia el sacerdot donà la benediccio a tots els presents. / El poble d'Israel era el poble beneit de Deu.*